

Vášm objektivem Fotky čtenářů z rajce.net

Blatnice pod svatým Antonínkem
Děkovnou pouť za úrodu celebrou na vrcholu Blatnické hory arcibiskup olomoucký a metropolita moravský Jan Graubner.

Mše Tisíce lidí ze Slovácka se v neděli 28. srpna zúčastnily děkovné dožínkové poutní mše.
4x foto: František Gajovský (gajo.rajce.net)

Hvězdárna v Uherském Brodě slaví padesát let

Přes 250 tisíc návštěvníků dorazilo do hvězdárny v Uherském Brodě, která **byla otevřena v září 1961**. Nabízí astronomické kurzy pro veřejnost nebo tradiční pozorování Slunce na závěr prázdnin.

UHERSKÝ BROD Padesát obětů planety Země kolem Slunce pamatuje Hvězdárna Domu kultury v Uherském Brodě, která byla slavnostně otevřena na konci září roku 1961. Toto zařízení popularizuje již 50 let astronomii, kosmonautiku a příbuzné obory. Za tuto dobu prošlo hvězdárnou čtvrt milionu návštěvníků.

Hvězdárna byla stavěna v pionýrských letech kosmonautiky. Když 12. dubna 1961 Jurij Gagarin podnikl cestu do vesmíru, měla půl roku před svým otevřením. V roce 1969 a v dalších třech letech vzrůstal zájem o nejbližší vesmír v souvislosti s prístátním výprav člověka na Měsíc.

Vypuštění meziplanetárních sond v 70. letech otvírá člověku pohled do říše obřích planet, jako je Jupiter a Saturn, a lidé touží v dalekohledu hvězdárny spatřit na vlastní oči tyto planety a jejich bizarní svět.

A což tak život na Marsu, jehož výsledky výzkumu kosmickými sondami sice planetu osvobodily od představ Marťanů, ale ponechaly spekulace o možnosti existence mikroskopických organizmů.

Mars se dostal do popředí zájmu, když se v srpnu 2003 přiblížil k Zemi na „pouhých“ 56 milionů kilometrů. Pozorování této planety přilákalo na hvězdárnu velké množství návštěvníků. Byla to jedna z nejvíce navštěvených akcí za období existence hvězdárny. Lidé čekali, až na ně dojde řada u dalekohledu ve frontě dosahující až k brance objektu hvězdárny.

Významný z hlediska pozorování byl v roce 2003 přechod Merkuru přes sluneční disk (o rok později jsme sledovali přechod Venuše přes Slunce). Účastnilo se ho 300 osob, hlavně mládeže ze základních škol a uherskobrodského gymnázia. A bylo to částečné zatmění Slunce, které v létě roku 1999 symbolicky uzavřelo minulý století. Proběhlo jen kousek pod naší jižní hranicí. Pozorování zatmění bylo nejvíce navštěvenou akcí (přes 700 osob) v padesátileté historii hvězdárny.

Astronomické kurzy jsou hodně oblíbené

Na konci minulého století jsme pozorovali tři komety, respektive dvě, Hyakutake a kometu Hale Bopp. Obě přilákaly na hvězdárnu několik tisíc návštěvníků. Pohybovaly se vysoko na obloze s dlouhými ohny a podněcovaly děšivé představy o konci světa na konci tisíciletí.

Třetí kometu Shoemaker – Levy 9 jsme nepozorovali, ale viděli jsme ji nepřímo prostřednictvím dopadů částí jejího jádra do atmosféry Jupitera. Černé skvrny v atmosféře Jupitera o velikosti srovnatelné s velikostí zeměkoule představovaly gigantické výbuchy, které se odehrávaly v místech dopadů v husté vodíkové atmosféře planety.

Důležitou součástí činnosti hvězdárny jsou astronomické kurzy. Představují nedílnou složku působení hvězdárny již od doby jejího otevření. Neomezovali se jen na prostory hvězdárny, ale v druhé

polovině první dekady 21. století proběhly i na gymnáziu J. A. Komenského.

Kurzů na hvězdárně se účastnila nejen místní mládež, ale i děti z Hluku, Vlčnova, Dolního Němčí a i ze vzdálenějších míst, např. Starého Města nebo Vápenic. Dalším pokračováním kurzů je zapojení členů do činnosti hvězdárny, jak do odborné práce, tak práce s veřejností.

Pomoc mladých demonstrátorů je nezastupitelná, při všech větších akcích, jako jsou pozorování zatmění Slunce a Měsíce nebo různá výročí hvězdárny, při pozorování kosmických objektů s veřejností obsluhují dalekohledy. V roce 2005 k nim přibyla Noc vědců, mezinárodní akce vyhlášená Evropskou komisí pro podporu vědy jako takové v zemích Evropské unie.

Mladí se také účastní letních aktivit na hvězdárně. Od prázdnin 2005 navštěvují hvězdárnu prostřednictvím cestovních kanceláří lázeňští hosté z Luhačovic. Jejich návštěva je dobrou reklamou nejen pro samotnou hvězdárnu, ale také pro město Uherský Brod, vždyť sem jezdí lidé z různých koutů České republiky.

V rámci odborné činnosti astronomického kroužku stojí za připomenutí pořizování fotografií Měsíce, Slunce, planet a slabých kosmických objektů snímaných CCD kamerou připojenou na novém zrcadlovém dalekohledu.

Fotografování jak slunečního, tak měsíčního zatmění se také stalo důležitou součástí odborné práce kroužku za celou dobu existence hvězdárny.

Nový zrcadlový dalekohled byl uveden do provozu a zároveň předán do užívání veřejnosti v sobotu 7. října 2006, při oslavách 45. výročí otevření hvězdárny. Dalekohled

byl pokřtěn jménem Teodor na památku prvního vedoucího astronomického kroužku a hvězdárny v Uherském Brodě Ing. Teodora Hanáka.

Do Brodu jezdí školáci i z Brna, Olomouce nebo Slovenska

Zajímavou činností se zabývají starší členové kroužku. Konstruují sluneční hodiny. První nainstalovali v roce 2007 na jižní stěnu pozorovatelny. V květnu 2009 k nim přibýly dvojice další na zdičkách objektu, východní a západní sluneční hodiny. V roce 2010 postavili v areálu, před budovou hvězdárny, velké analematické horizontální hodiny.

I Tečka za prázdninami má od roku 1997 mezi občany Brodu i okolí své příznivce. O toto odpolední věnované těm nejmenším, spojené s pozorováním Slunce, astronomickými pohádkami, besedou o vesmíru nebo opékáním je mezi dětmi a rodiči vždy velký zájem. Program je pestrý, nabízí za tu dobu mimo jiné i šermířské turnaje, závody psů a ohňovou show.

Poslední středu v srpnu roku 1995 se uskutečnila další premiéra prázdninového Velkoplošného promítání na hvězdárně. Vždy v úterý a ve čtvrtek se promítají pohádky a filmy pro děti a mládež.

Je potěšitelné, že v posledních dvou letech zaznamenáváme exkurze ze škol a gymnázií ze vzdálených míst, z Brna, Olomouce, i ze Slovenska, a to v rámci školních předprázdninových výletů. Poslední dva roky se účastníme s dalekohledem Dnů Země v Uherském Brodě, Uherském Hradišti a v zoo Zlín-Lešná, kde se u okuláru dalekohledu při pozorování Slunce vystřídal několik tisíc návštěvníků.

Rostislav Rajchl

Autor je vedoucím Hvězdárny Domu kultury Uherský Brod.

	KULIČKA Z PŘEVINUTÉ PŘÍZE	2	INICIÁLY BAŠNIKA PUSKINA	NAŘÍKAT	ROZPOUŠTĚT ŽÁREM	KÁTOVY POMOCNICE	STARÉ ZAJMENO	BAJKALSKO-AMURSKÁ MAGISTRÁLA (ZKR.)	MĚKÉ AFRICKÉ DŘEVO	UBYTOVNA NA KOLECH	ŽENSKÉ JMÉNO	TLAČÍTKO (HOVOR.)	INICIÁLY BAŠNIKA ERBENA	SOLMIZAČNÍ SLABIKA	VYPRAVIT K ODJEZDU	HORLIVÁ	ZUŽOVAT	ANGLICKÝ "PERO"	PATŘÍCI ANETÉ	DOMÁCKÝ LUCIE
	SPECH (LIDOVÉ)				ZÁBavní PODNIK							PŘESPOLNÍ BĚH				PŘEHRÁTÍ ORGANISMU UTLOUCI				
	ZAHRADNÍ KER				BÁSNICKÁ OZDOBA PAZNEHTNÍK							3 DOMÁCKÝ SAMUEL								
	UZAVÍRAT PRŮCHOD						FR. MALÍŘ (FALVISMUS)							MÍSTO PLNĚ ŽEN						
	INICIÁLY SPISOVATEL NĚMČOVÉ		JEMNÉ KlapAT				TLAK KRVE (ZKR.)						ZAKUSIT	INIC. HERCE SRSTKY					UKAZOVACÍ ZAJMENO	ZAKULA (BOTANIC.)
	NOVO-ZELANDSKÝ PAPOUSEK			OBŘNĚNÉ VOZIDLO	ROSTLINNÉ BARVIVO			KONEČNÍKY (ANATOM.)		POPLACH			ZÁRE					ZN. KANCEL. POTŘEB		
	OZEHNUTÍ			INIC. KONVA-LINKOVÉ	ANÝZOVKA SE SKOŘÍCI													SENOSEČE		
		PŘÍTOK VLTAVY	NESPOKO-JENÉ REČI	PIPÁTKO									RÍMSKÁ CTYÁKA							
	DIVADELNÍ ZÁVES					KULOVITÝ BACIL	NEJKRATŠÍ SPOJNICE 2 MÍST ZEM.S. POVRCHU						HUSITSKÉ MĚSTO		NAPŮL SLEPÁ	DUŠE (FLOZOF.)	ANGLICKÁ ČÍSLOVKA		1599 RÍM. ČÍSLEMI	DOMÁCKÝ ARNOST
	PŘÍSDA DO OMAČEK (VYTAŽEK Z PEPŘE)												MNOHOSTĚN							
	CHEM. ZN. STRIBRA			HAZARD	NĚMECKÝ "VRÁTA" 24 HODIN								OSOBNÍ ZAJMENO					PŘEDLOŽKA	NĚMECKÁ PŘEDLOŽKA	OBČH DŮM S NABÝTKEM
	ROZSUDEK						501 RÍM. ČÍSLEMI	INICIÁLY ZPĚVÁKA BENDEHO	SPZ PRAHY	657 RÍM. ČÍSLEMI		BOJOVÉ UMĚNÍ	OPAK NOCI	CHEM. ZN. AKTIVIA	CHLADNÍČKA	CHEM. ZN. TELURU				
	LATINSKÝ "BERAN"				NEPOTŘEB-NÝ ZBYTEK	OPAK MŔTVEHO					ODE DNE VYDÁNÍ (Z LATINY)						TIBETSKÝ SKOT		OPAK ZÁPORA	NEŠIKOVNÍ (HOVOR.)
		POTŘEBY KROTIČE	CHEM. ZN. CINU	NAKLADACÍ TEKUTINA	ŠPETKA	VOJENSKÁ STRELA					KRVE-SMILSTVO	ODD. TECHN. KONTROLY-ZK.					POKLOP-LID.			
	STRANA			RUS ORBITÁL STANICE	CERNÍ BARONI		PŘEZVÝ-KAVEC	SESKUPENÍ (PLUR.)	SLOVENSKÁ OBEČ				SPOJKA	52 RÍM. ČÍSLEMI	ZKR. SOUVH. VELA			AVŠAK	ANGLICKÉ ŽEN. JMENO	
	INICIÁLY ZPĚVÁČKY CSAKOVÉ		PVOTMÁNÍ (SLANG.)	MPZ SAJUD. ARÁBIE				VĚD.-TECHN. INFORM.-ZKR.	NANOTESLA (ZN.)			ODPOR (ZÁSTAR.)	INIC. ZPĚV. PŘENOSILOVÉ						AKADEMIE VĚD-ZKR.	100 m ² (SLOVEN.)
1																				
	ÚSEK CYKLÍSTIC. ZÁVODU					MONGOLŠTÍ PASTEVCÍ					OMÁMENÁ						POLSKÁ REKA			POMŮCKA: AFARA, AIKIDO, ANIMA, ARIES ISDN, IZA, ORTOODROMA NER, POLYEDR, TASTR